

Жетва на стрни жита

Жетвата на житните култури треба да се изврши во што покус рок, при полно користење на капацитетите на машините и со најмалку загуба. Секое продолжување на жетвата е поврзано со извесни загуби. Жетвата кај сите житарици се врши кога влагата на зрното не е поголема од 14%, за да може веднаш по жетвата да се складираат, во спротивно треба да се досушуваат.

Најголеми загуби за време на жетвата може да произлезат од неправилното работа на комбајнот. Заради неправилната регулација не ги довршува класовите или исфрла дел од зрното, заедно со сламата.

Основното прашање при жетвата е како да се припреми комбајнот за да има што помалку загуби. Секој комбајн мора да има во работата одреден процент на загуби. Со подесување на работните делови тие губитоци можат да се сведат во разумна, технички прифатлива мера.

Житниот комбајн мора да биде во целост технички исправен и подесен за секој вид па и секоја сорта. Зрното од класот мора да е добро овршено. Во бункерот зрното треба да биде чисто без примеси односно неоштетено. Подобрo е во бункерот да има и малку ситна слама, бидејќи е сигурно дека тогаш во бункерот се и штурите зрна.

Најголеми губитоци се јавуваат на хедерот каде се наоѓа мотовилото, косачката и полжавестиот транспортер. Мотовилото секогаш се подесува и тоа е во директна врска со брзината на движење на комбајнот. Мотовилото не смее да чешла, ниту да го турка посево, туку треба да го придржува за да го отсече косата и да го пренесе на хедерскиот стол каде го прифаќа пужестиот транспортер и го предава на елеваторот на хедерот. Висината на резот и висината на спуштање на мотовилото (нешто под класот 10-15 см) треба да се подеси, исто така брзината на вртење на мотовилото треба добро да се усклади со брзината на движење на комбајнот.

Вршидбата треба да биде потполна така што треба да се овршени и штурите зрна од класот. Тоа се постигнува со зголемување на обртаите на барабанот и намалување на растојанието (ззор) помеѓу барабанот и потбарабанот. Бројот на

обртаите на барабанот и подбарабанот не се секогаш во текот на денот исти. Наутро и навечер поголемо е растојанието и поголем е број на обртаите, а во средината на денот бројот на обртаите и растојанието се намалува. Ова подесување е важно секогаш да се контролира и во текот на работата.

Јачината на воздушната струја од вентилаторот е многу битна и се одредува и насочува така да не ги исфрла со ситната слама и плевата штурите зрна.

Пченицата треба да се жнее веднаш по навлегувањето во полна зрелост, односно кога влагата на зрното е под 14%. Секое одложување на жетвата по полната зрелост негативно влијае врз квалитетот на зрното и сламата. Поради доцнењето на жетвата кај одредени сорти може да има појава на оронување на зрната, а при врнежливо време може да има прортување на зрната во класот како и потемнување на сламата.

Јачменот е култура, која во својата целосна зрелост може да претрпи големи загуби од оронување на зрното, од кршење на делови од класот или на цели класови. Ваква појава се забележува особено кај зимскиот јачмен, од кои многу форми во моментот на зрелост имаат лесно кршливи класови вретена.

Ржта рамномерно зрее, меѓутоа зрната многу повеќе испаѓаат од класот, отколку кај пченицата. Поради тежината на класот и поголемата должина на стеблото, при неповолни временски услови многу побрзо полегнува. Жетвата на ржта е потешка од пченицата и јачменот поради долгата слама која може да предизвика загушување на комбајнот и поголеми загуби на зрно.

Жетвата на тритикалето се врши како и кај другите житарици со истата механизација.

Овесот се жнее како и другите стрни жита. Сламата во време на жетвата е се уште недосушена и треба да се внимава да не дојде до гушење на комбајнот и големи загуби на зрно. Затоа, особено во влажни подрачја, се препорачува двофазна жетва.

М-р Цветан Јовановски